

Notert

Ukjent brannårsak: Da brannmannskapene kom fram sto hotellet i full fyr.
Foto: Selje Hotell

Selje hotell fikk store skader

Brann. Selje hotell i Nordfjord i Sogn og Fjordane ble total-skadd i en brann natt til fredag. Hotellet er vinterstengt og ingen ble skadd i brannen.

Hotellet har vært vinterstengt siden 1. november, og det var ingen folk i bygningen da brannen brøt ut, men et titalls naboer er evakuert til en skole i nærheten.

– Brannen ble meldt klokken 3.38, og da brannmannskapene kom fram var det full fyr i den ene fløyen på hotellet, forteller operasjonsleder Marianne Føleide i Sogn og Fjordane politidistrikt til NTB.

Hun opplyser at de nå er helt sikre på at det ikke bodde noen på hotellet. Foreløpig er brannårsaken ukjent, og politiet kan ikke svare på om brannen oppsto inne eller om arnestedet for brannen er utendørs. ©NTB

Få kvinner på inntektstoppen

Økonomi. Kvinneandelen blant dem som tjener mest her i landet har hatt en beskjeden økning de siste 20 årene. Norge ligger sist på en oversikt over åtte vestlige land.

Blant de 10 prosentene som tjener mest – de som har en inntekt på over 725.000 kroner – var kvinneandelen snaut 22 prosent i 2013. Det er mindre enn fire prosent høyere enn 20 år tidligere, skriver Dagens Næringsliv.

– Man vet jo at det er forskjeller, og at menn har høyere inntekter. Men det er slående at forskjellene er så store, og at de har endret seg så lite over tid, sier samfunnsøkonom og forsker Jørgen Heibø Modalsli ved Statistisk sentralbyrå. ©NTB

Rødgrønt flertall på målinger

Partier. De rødgrønne partiene Ap, SV og Sp har flertall når man ser på gjennomsnittet av ni nasjonale meningsmålinger i november.

De tre partiene ville fått 87 av de 169 plassene på Stortinget dersom dette var et valgresultat, skriver Stavanger Aftenblad. Dessuten ville Rødt og Miljøpartiet De Grønne fått et mandat hver. Av ni nasjonale meningsmålinger i november havner regjeringspartiene Høyre og Frp med støttepartiene Venstre og KrF i mindretall på fem målinger, viser data fra Poll of polls. Det påpekes imidlertid at målingene denne måneden spriker. ©NTB

Næringsliv

– Svensk kylling dyrere enn norsk

Svenskene pumper inn så mye saltvann i kyllingfileten at prisen per kilo rent kjøtt blir høyere enn i Norge. Det kommer fram i TV 2s Matkontrollen.

I sitt program Matkontrollen sjekker TV 2 ut myter og antagelser rundt mat, i tillegg til å teste produkter. I torsdagsdagens episode tok de blant annet for seg svenskehandel.

13 prosent saltvann

Programmet avdekker at svensk kylling ikke nødvendigvis er billigere enn den norske – fordi svenskene bruker saltvann til å øke vekten på kyllingfiletene. Så selv om kiloprisen kan se lavere ut enn den norske, får du mer for pengene om du kjøper norsk kylling, konkluderer programmet.

De sammenligner norsk First Price-kylling – som siden mars har blitt levert av Rogaland-baserte Den Stolte Hane – med de svenske bestselgerne Guldfågeln og Kronfågeln. Disse produktene

inneholder 13 prosent saltvann. First Price-kyllingfiletene inneholder ikke salt og vann. Det er NMBU-forsker Birger Svihus som har undersøkt de svenske produktene. Han reagerer også på saltinnholdet, og påpeker at du ved å spise én kyllingfilet av den svenske typen kan få i deg mer salt enn det anbefalte dagsinntaket.

– Ulovlig merking

Dersom kjøttprodukter tilsettes mer enn 5 prosent saltvann, skal det være tydelig merket. Det mener ikke fagdirektør Gunstein Instefjord i Forbrukerrådet at de svenske produktene er. Vanninnholdet står nemlig kun oppgitt med liten skrift bakpå pakka, skriver TV 2.

– Merkingen er et regelverk som gjelder både i Norge og Sve-

rige, så dette er et lovbrudd, sier Instefjord i Forbrukerrådet til kanalen.

Svenskene er uenige og mener EUs regelverk kan tolkes på flere måter.

Butikksjef Ole Lind hos Maximat på Nordby-senteret, som er et fast stopp for mange nordmenn på svenskehandel, påpeker på sin side at matprisene i Sverige gjennomsnittlig er 30 prosent lavere enn de norske.

– Finnes billigere

Han reagerer også på vinklinga i TV2-programmet. Lind stusser på at de sammenligner First Price, som er butikkenes billigste alternativ, med svenske merkevarer som Kronfågeln og Guldfågeln. Det ville vært mer redelig å sammenligne de svenske produktene med Prior eller Den Stolte Hane, mener butikksjefen. Da kommer de svenske produktene best ut på kilopris.

Han mener programmet burde ha sammenlignet First Price-kyllingen med butikkenes billigste alternativ, som koster rundt 50,4 norske kroner per kilo. Dette

produktet er tysk og inneholder 19 prosent saltvann. I den prisen er det ifølge Lind tatt hensyn til marinade (saltvannet) og dagens kronekurs. Uten å ta hensyn til saltvannet, koster det 59,90 per kilo, sier Lind til Nettavisen. Videre påpeker han at disse merkevarene selges i hele Sverige, ikke bare på grensa.

Redaksjonsleder Heidi Hegvik i Mastiff, som produserer Matkontrollen for TV 2, fastholder likevel overfor Nettavisen at den norske kyllingen er billigere.

– Vi i Matkontrollen ønsket å se på prisene på de mest populære svenske kyllingfiletene Kronfågeln og Guldfågeln. Nordmenn kjøper hundrevis av tonn av disse kyllingfiletene på grensa hvert år. Vi ville undersøke om det lønner seg å dra til Sverige for å kjøpe disse, og fant ut at det ikke gjør det dersom man kjøper norske First Price sitt produkt. Man kan altså spare fem kroner per kilo på å kjøpe fersk, norsk kylling her hjemme i Norge, framfor å kjøpe de mest populære frosne svenske kyllingfiletene på grensa, sier Hegvik til avisen. Hun legger til at de heller ikke har sett på utgifter til bompenger og bensin.

Jenny Dahl Bakken
jenny.bakken@nationen.no

Norsk billigst

«Man kan spare fem kroner per kilo på å kjøpe fersk, norsk kylling her hjemme i Norge, framfor å kjøpe de mest populære frosne svenske kyllingfiletene på grensa.»

Heidi Hegvik, redaksjonsleder Mastiff

Dyr grensehandel: De svenske prisene ser langt lavere ut enn de norske – men prisen kan bedra, er konklusjonen i TV2s Matkontrollen.
Foto: Thomas Winje Øijord/NTB scanpix

Permafrosten varmes opp raskere

KLIMAENDRINGER

I 73 måneder på rad har temperaturen på Svalbard vært høyere enn normalen. Aldri før har man målt så stor oppvarming i permafrosten, forteller klimaforsker.

– Selv med en kald desember ser det ut til at får vi en ny, solid varmere rekord siden målingene startet i 1899, sier klimaforsker Ketil Isaksen ved Meteorologisk institutt.

Gjennomsnittsgarden for hele året ligger an til å bli ca. null grader på Svalbard lufthavn.

– Det er to hele grader høyere enn forrige rekord i 2006. Vanligvis snakker vi om tideler, understreker forskeren.

Permafrost

Helt ferske målinger viser at

varmere rekorden i lufta også har store konsekvenser for permafrosten.

Om sommeren tiner det øverste jordlaget over permafrosten.

– Nå er det målt den største tinedybden noensinne, sier Isaksen.

– Oppvarmingen av permafrosten er størst nær overflaten, men som følge av de den kraftige temperaturstigningen i lufta registrerer vi nå oppvarming helt ned til 80 meter, sier han.

Økt skredfare

På grunn av den milde høsten har ikke bakken frosset til som normalt i september.

– Først i begynnelsen av november fros bakken, og selv nå i november har det meste av nedbøren kommet som regn på Svalbard, sier Isaksen.

Forskeren understreker at

hvis tinedybden øker dramatisk i årene som kommer, vil det få betydning for all infrastruktur, både bebyggelse, veier og vannledninger.

Geolog Odd-Arne Mikkelsen i NVE bekrefter at opptining av permafrost og høyere temperaturer i kombinasjon med økt nedbør øker faren for jord- og flomskred.

– Tidligere denne måneden så vi et eksempel på det. En ekstremnedbørsperiode utløste jord- og flomskred sier Mikkelsen, som er på Svalbard for å informere befolkningen om lokal snøskredvarsling for vinteren.

Etter den store skredulykken i desember i fjor har NVE tatt ansvar for varslingen i år.

– Når det blir varmere og våtere får vi nye utfordringer. Regn på snø gir umiddelbart større fare for snøskred, sier han.

De høye temperaturene har også konsekvenser for sjøisdannelsen i Arktis.

Mindre isdannelse

Isaksen forteller at sjøisen normalt skal fryse til ganske raskt i november, men at store områder av Barentshavet og Karahavet i år fortsatt er isfritt.

– På denne tiden i november har det siden målingene begynte på slutten av 70-tallet aldri vært registrert så lite is, sier Isaksen.

Professor i Polar oseanografi Lars Henrik Smedsrud ved Universitetet i Bergen og Bjerknes-senteret er på Svalbard for å holde kurs om isfrysing i Arktis. Smedsrud forteller at det fortsatt er 3-4 grader i Isfjorden på vestkysten av Spitsbergen.

– Vanligvis fryser isen til i Arktis i oktober, nå fryser det mye seinere. ©NTB